

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomtatásban Kézdi-Vásárhelyt, hova egy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilttéri cikkek stb. intézendők.

Nyilttéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak terfogataért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyuttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Miniszterelnökünk.

Kézdi-Vásárhely, 1890. márcz. 12.

Hetek óta gyártják az ellenzéki lapok a hirt, hogy Tisza Kálmán miniszterelnökünk elhagyja állását s e hir mindannyiszor hamisnak bizonyult be. Ezen jóslat, ámbár az ellenzék által felhozott okok és a tényleges ok között épen semmi összefüggés nincs, csakugyan valósulni kezd, miniszterelnökünk el fogja hagyni állását, melyen 15 év alatt annyi igazi hazafissággal, államférfiúi bölcseséggel vezette a magyar állam hajóját.

A miniszter ígéretet tett az országgyűlés előtt, előre nem látható körülmények jöttek közbe, nem válthatja be ígéretét s azért a miniszter leteszi tárczáját. Nem az ellenzék

qualifikálhatatlan támadásai, nem az elkésredés vagy unottság, nem a munkaerő hanyatlása, hanem egy előre nem látható csekélyke kis ok idézte elő azta nagyfontosságú eseményt, mely megfosztotta Magyarország kormányát fejétől, oszlopától.

Az első benyomás, melyet e hir a magyar közönségre gyakorolt, a megdöbbenés, a fájdalom érzete, mely áthatja sziveinket s azon kérdést hozza ajkainkra, hogy: Miért történt mindez?!

Egy hatalmas miniszter, ki királya bizalmát teljes mértékben bírja, ki az országházban egy nagy többséggel rendelkezik, s ki nek háta mögött egy olyan eredményekben gazdag mult áll s ki azon pontra jutott, hogy egy hasznos munkálkodásban eltöltött élet után a munka eredményeit lássa és élvezze, most a dicsőség csúcspontján visszalép, az mindenestre olyan esemény, minőre kevés példa van a világ történelemben. Ez nem bukás, mint a sok szavu, de kevés igazságszeretettel bíralkodó ellenzék diadalmasan hirdeti, hanem ezinczinatusi erény, dicsőséges visszavonulás a miniszteri széktől az egyszerű képviselői szélig.

Tisza Kálmán leteszi tárczáját, s lesz egyszerű képviselő, hogy mint egykor Deák Ferencz, pártjának továbbra vezére, tanácsadója maradjon, mert hogy a miniszterelnök visszalépése egyszersmind a szabadelvűpártban kitörendő válságnak is előhírnőke lenne, az csak ábránd. A szabadelvűpárt megmarad érintetlenül s ép oly lelkesen fogja támogatni az új miniszteriumot, mint 15 év alatt, jó és balsorsban hű maradt Tiszához. Ez a politika emelte fel Magyarországot s ennek kell a haladás útján tovább vezérelnie. A minisz-

terelnök lemondása tehát nem fog új állapotokat teremteni, ugyanazon politika ugyanazon miniszterium fogja más elnök alatt Magyarországot sorsát intézni s a mig Tisza él s mig az ő nagyszelleme pártját lelkesíteni fogja, pártválságtól nem lehet tartani. Az ellenzék tovább is fogja folytatni áldástalan harcát a kormány ellen, de talán többé nem olyan modorban, mint eddig s mely oly nagy visszatetszést szült a magyar közvélemény előtt s oly nagyon blamirozta politikai érettségünket a külföld előtt.

Ha az ellenzék magának vindikálja azon nagy érdemet, hogy Tiszát sikertől lemondásra rábírná, legyen meg az ő öröme, de ha ennél többet is várt, abban ugyan csalódnai fog.

Tisza Kálmán tehát nemsokára megszűnik Magyarország miniszterelnöke lenni s tettei felett itélai fog a történelem s kimondja azt, hogy hazájának egyik legnagyobb fia volt. Másfél évtizeden keresztül kormányozta erős kezekkel, tapintattal, bölcseséggel és tiszta hazafissággal az államhajóját s Magyarországon ezen idő alatt fejlődött, haladott s ma már előkelő helyet foglal el az európai kulturálamok sorában. Ha minden pártszenvédelektől menten, elfogulatlanul bíráljuk államférfiúi működését, el kell ismernünk, hogy mindazon hatalmas alkotások, mik utóbbi időben hazánkban életet nyertek, s melyeknek hatása alatt oly rohamos haladásnak indult hazánk, nagyrészen az ő érdeme. S ezek az alkotások megőrzik emlékét minden magyar szivben s mindig mély tisztelettel és igaz hálával fog viseltetni az egész nemzet, azon nemes alak iránt, ki hazájának annyi hasznos szolgálatot tett.

0.

A „Székelyföld“ tárczája.

Boszorkányos tárcza.

Irta: Molitor.
(Folytatás.)

IV. Weszely ur története.

— Hogy van ön? — kérdé az idegen miután étel- és itallal legsürgősebb testi szükségleteimet a legjobb étvágygyal kielégítettem.

— Oly jól uram, mint még soha az életben.

És valóban ismeretlen megmentöm társaságában a jóllét oly sajátságos, kellemes érzete terjedt el egész valómon, minek magyarázatát nem tudnám adni. A jövőm feletti aggály mintegy varázstűsre eltűnt; multam emlékei csak mint gyenge ködképek lebegtek lelki szemeim előtt. Életkedvem újra teljes erővel érvényre jutott.

Az idegen jóakaratu mosolylyal folytatá:

— Már csak fejezze be egészen az üdülés munkáját az által, hogy egy jót aludjék. Holnap reggel aztán, ha úgy akarja, mondja el történetét.

— Minthogy épen nem vagyok álmos — felelém — inkább most szeretném tenni, hogy személységgel mielőbb megismerkedve, legalább tudja megítélai, ha vajjon szivélyes részvételre érdemes vagyok-e?

— Minden szerencsétlen érdemes részvételünkre, még ha nagy bűnös lenne is, hisz a bűn már magában is szerencsétlenség.

Ezen ünnepélyes szavakat bizonyos nyomaték-
kal ejté ki. Ránéztem s elbámultam arczkifejezésén, melyen szelid fenkölség terjedt el. Korát mintegy 35 évre becsültem, arczszíne sötét, kemény vonásokkal s rendkívül mozgékony arczjátékkal. Különben egész valója a magába szállt csendes tudást és mély gondolkodót árulta el.

Miután egy ideig csendes melaságba merült, hirtelen felkelt, Caesart szólítá, hogy az asztalt ágyam elöl távolítsa el, jó éjt kívánva visszavonult.

Másnap már magasra szállt a nap, mikor jöttévé álmomból felébredtem. Első tekintetem a barátságosan mosolygó szerezcsenre esett, ki épen kitakarított ruháimat és cipőimet hozta be. A mint észrevette, hogy szemeimet felnyitottam bizalmasan intett:

— Good morning sir! (Jó reggelt uram!)

— Jól alunni Massa? — tevé hozzá tört német-séggel.

— Nagyon jól! — felelém — Ugy látszik már késő az idő?

— Nine o' clock, kilencz harang (óra) üt most — zavart a fekete.

Szégyeltem magam hosszas alvásom miatt, azért gyorsan felszöktem ágyamból s a sietve öltözködtem. Alig adám torzonborz hajamnak az utolsó simitást, midőn barátságos házigazdám az ajtón benézve szólt:

— Tetszik reggelizni?

Siettem meghívását elfogadni, kezét nyujtá s horgylétem felől tudakozódott.

Reggeli után, mely thea, tojás, sonka és bőftökből állott, szivarral kínált s miután régyujtótunk, kért, hogy most beszéljek valamit körülményeimről, hadd lássa mimódon lehetne rajtam legalaposabban segíteni. Elmondám neki nyilttsággal multamat, legutóbbi szerencsétlenségemmel, addig a perczig, midőn közbelépése által a végzetes tétől visszatartott.

Gazdám feszült figyelemmel hallgatott végig, a nélkül, hogy egy szóval is félbeszakított volna, akkor így szólt:

— Igen, igen, mindent érteni kezdek, kemény csapás egy becsületes emberre, gyalázatos gyanuban élni s a nyilvános megvetetés tárgya lenni, jegyesét, kenyerét, jó hírnevét s mindenét egy csapásra elveszteni, mindazonáltal nem helyeslehetem a kislelkűséget, hogy önkezüleg akarta magát életétől megfosztani.

Tehát hiszi legalább ön, hogy főnököm meglopásában ártatlan vagyok?

— Nemcsak hiszem, de az teljes meggyőződésem.

Nem állhattam meg, hogy ezen nyilatkozataért kezét melegen meg ne szorítsam. Könnyes szemeim mindazonáltal többet fejeztek ki, mint kéz és ajk.

— Miért nem távozott ön Hamburgból, mig pénze volt? — kérdé Hoffmann ur, mert ő volt, későbbi uram.

(Folyt. köv.)

Tisza Kálmán miniszterelnököt őfelsége a hó 7-én délelőtt hosszabb magán kihallgatáson fogadta. A beszélgetés tartalmáról, mely az uralkodó és magyar kormánya ez idő szerinti elnöke közt lefolyt, biztosat tudni nem lehet; de a dolgok állásának egyszerű áttekintéséből meglehetősen bizonyossággal ki lehet találni a valót. A miniszterelnök 1889. december 11-ikén azt az ígéretet tette a képviselőházban, hogy a honossági törvénynek oly módosítást fogja előterjeszteni, hogy Kossuth, bár a most érvényben levő törvény követelményét formailag nem teljesítette, magyar állampolgári jogát mégis meg fogja tartani. A miniszterium többi összes tagjai azonban utalnak arra, hogy ezen ígéret megtevése óta olyan dolog történt, mely a tények állását merőben megváltoztatta s amaz ígéret beváltását erkölcsi lehetetlenséggé tette. Nyilvánosságra került ugyanis Kossuth Lajosnak az a levele, melyben Magyarország koronás királyától és a hazánkban jelenleg törvényesen fennálló állapottól megtagadta elismerését, még pedig oly modorban, mely kimértség dolgában messzire túlesz minden eddig mondott hasonló kijelentésen; a miniszterek tehát azt vélik, hogy annak érdekében, a ki az egész jelen helyzetet törvénytelennek tartja, a törvényhozás nem alkothat törvényt, s ezt nem lehet szentesítés végett a király elé terjeszteni. A miniszterelnök teljesen helyesli ezt az álláspontot; el is fogadná habozás nélkül, ha személyesen kötvé nem volna említett ígérete által s minthogy az ellenzék őt ismétlenül — habár teljesen alaptalanul — szószegéssel vádolta, nem akar alkalmat nyújtani arra, hogy ezt a vádat, most már a valóság látszatával ismételhesse. Mivel ezek szerint tisztán személyes momentum választja el Tiszát ebben a kérdésben minisztertársaitól, így kénytelen állását őfelségének rendelkezésére bocsátani. — Ez a kihallgatáson valószínűleg meg is történt. Alkotmányos országokban tudvalevőleg a lemondás után az uralkodó nem szokott azonnal az elfogadás vagy el nem fogadás fölött határozni, s így Tisza Kálmán most is csak azt a választ kaphatta, hogy őfelsége elhatározását a közelebbi napokban fogja vele tudatni. A miniszterválság formailag csak akkor fog kitörni, ha az 1890-iki költségvetés és a honvédtörvény már a főrendiházban is meg lesz szavazva. Abban az esetben ugyanis, ha Tisza lemondása elfogadtnak, mivel a kabinet elnökéről van szó, a többi miniszter is kénytelen volna lemondani, s csak azután bizhatnának meg más valakit az új kormány megalakításával. Hogy pedig a mostani kormány, az új kabinet megalakítására szükséges szünet előtt a két fontos törvényt teljesen el akarja intézni, ez magától értetődik; s mivel ez a hónap 13-ikára vagy 14-ére várható, körülbelül ebben az időben várható a végleges határozat is a miniszterválság kérdésében.

T a n ü g y.

A barátiskola története.

Irta : Borlívó.

(Folytatás.)

Iskola-mesterek.

(1820. decz. 20-tól 1861. márcz. 24-ig.)

Az iskola mester elhivatottsága szép és fontos é' sarkétel körül fog forogni beszédem: Isten velünk.

Ne feledjük még a' mondottak után békés életének csendes voltát is. Míg, másokat a' világ zivataros tengerének hullámai ide 's tova hánynak, addig ő egy bátoroságos kikötőben háboratlanul munkálódik, 's a' nélkül hogy maga onnan valaha sikra szállana, mint egy fölkenet hajós-mester szíveket edz, vitorlákat készíti a' ki evezendők számára; míg mások künn az emberek gonoszságával, igazságtalanságaival vesződnek, addig ő benn növendékeinek ártatlanságában gyönyörködik, távol a' világ szédítő lármájától, távol a' rang és méltóság ígésző kisírteteitől, melyekért a' kába ember annyira, élhal, oly sok istentelenségekre vetemedik. Élete magánosan foly mint egy szemérmes réti csermely, mely magát a' partvirányok mosolygó leple alá rejti el, inkább műveit mint személyét akarván előmutatni. —

De nem fárasztom többé figyelmeteket a' dolognak ezen ágával meg lévén győződve, hogy a' röviden idéztem körülményekből mindenki láthatja, mikint egy hivatottság helyes szempontból föl-fogni tudó iskolamester gazdag kárpótlással bir világtól megvettetésé helyett; s terhelhetetesi között mindig megnyugtatót lehet annak öntudatában hogy: az igazi érdemet ritkán szokás megismerni, annyival kevésbé illőleg méltánylani. Socrates A! a' halhatatlan Socrates egyéb elhivatottságai mellett iskolamesteri szerepet is vitt, 's

hidjuk hogy épen tanításaiért kelle meginni a halál méreg poharát; mert tudományt hirdetett, melyet korosai megemészteni nem bírnak. Így nyeletjük el mi is iskolamestereinkkel a' sok keserű cseppeket, mivel hivatottságuk fontosságával ismeretlenek vagyunk, halljuk hát azt is.

B) Az iskola mester elhivatottsága fontos. Az iskola mester növelő! e' szóban úgy hiszem mindent kimondottam, mit egy ember földi hivatottságának fontosságáról állítani lehet; sőt erősíthetném, mikép magának az istennek is, miután a' teremtés nagy munkáját bévégezte, gondossága nem egyébben áll, mint abban, hogy a' világnak és emberiségnek praeceptora legyen.

Növeli istenünk az emberiséget; növeli egy bölcs király a' maga népét; növeli egy iskola mester is a' maga közönségének gyermekeit: mindenkinek hivatottsága ugyan az, csak különböző terjedelműek a' körök melyekben működnek. És én — meg ne botránkozzatok szavaimban — ha nekem egy nagy, emberiség mívelési tervet kellene készítenem, abban három osztályokat különböztetnék meg: a' népét, társaságát, és emberiségét; amabba fő praeceptornak az iskola mestert, ebbe a' királyt, ebbe ismét az istent tenném.

Ertsétek meg közelebből mit akarok mondani. Egy iskolamester épen az növendékei kiképzésében, mi istenünk az embernek teremtésében: mindenik a' maga képét és hasonlatosságát ruhazza át a' másikra. A' bölcs isten iskolamestereinket maga választotta munkatársakul a' teremtésben, a' mennyiben gyermekeinket kidolgoztatlan anyagkép teszi le kezökbe hogy belőlök embert idomítsanak, 's abba a' hajdoni Prometheusként úgy szolván lelket leheljenek. Nem akarta ő az embert készen ki formálódva teremteni, sőt inkább bölcs intézete az, hogy midőn a' plánták gondosság igénylése nélkül növekednek föl a' dajkáló természet édes anyai kebelén; az állatokkal születve születik rendeltetésű ösztönük: akkor a' fölséges hivatottsáru ember legmostohább körülmények között lásson világot, magán teljességgel ne segíthessen, 's mi több — még öntudatra se emelkedhessék. Sok szomorú példák bizonyítják hogy az emberi befolyáson kívül növekedett gyermekek azon állatok szokásait, természetét, nyelvét sajátították el, melyeknek társaságához legközelebb estek, négy kézláb jártak, értelmes beszéd helyett vadon ordítottak, 's több effélék. Láthatni innen mi a' növelés földadata; igen azt is, hogy az iskola mesterek, kikre az első növelés fontos munkája bízott, valóságos istenségek az ember teremtésében. Megengedve azért hogy az ember kiképződése fontos körülmény — nem lehet elvitatni az iskolamester hivatottságának messze ható fontosságát is.

(Folytatása következik.)

Az egyetemes ev. reform. lelkeszi értekezet.

Nagy érdeklődéssel néztünk a lapokban már jó előre nagy port vert, Nagy-Károlyban f. évi febr. 19-én tartott egyetemes ev. ref. lelkeszi értekezet elé. A bécsi, nicolsburgi, szathmári békekötések mind eltörpülnek eme sokat ígérő, a jelen század tudományos lelkeszei által tartandó egyetemes értekezet előtt.

S ime, szült a nagy hegy kis egeret! Megjelent összesen 34 pap (Beh másként lesz, ha a viaticum az egyházközségek rovására esett volna!), egy pár laikus és tanító.

És tanakodtak. Talán azon, hogy ők, szent vallásunk felkent bajnokai mi uton-módon vethetnek gátat a reformátusoknál nagymérvben elterjedt vallástalanság, a botránnyos házasság életnek, vagy talán azon, hogy mint lehetne azon néhány ezer protestans lelket megtartani a protestantizmusnak, vagy mikép lehetne vállaikból kivetni azt a papi hivatással össze nem férő, annyi szennyel járó házasság elrontó törvénykezést!

Ezek s ezeknél nagyobb, üdvösebb eszmék megtestesítése helyett a nagy szénagyújtók kis egeret fogtak.

A papi fizetést szeretnék fennebecske préselni, még pedig egy elavult, az 1848 ik évi XX. t. cz életbelpéztésével.

E czélből készítettek egy siralmas propagandát, melyben a többek között feljajdulnak illetékenként:

A tanítók fizetésének felemelése, ezek, sőt a körjegyzők s minden állami hivatalok nyugdíj-alap forrásai felkutatása és előteremtése a magyar államkormányunk folytonos figyelmét s atyai gondoskodását képezik, egyedül a protestans papság az, kinek sebeit és nyomorait nem látja senki és figyelemre nem méltatja.

Valóban, nem mondhatjuk, hogy a protestans papság nagyobb részének valami fényes anyagi helyzete volna. A papbért szidások közt kapják; könnyel szózzák s keserűséggel eszik kenyérüket. Csakugyan ők manapság a társadalom páriái. Kepezési rendszerük rossz, egy egészséges nyugdíj-alapjuk nincs. Méltán irigykedhetnek a körjegyzők és tanítók anyagi helyzetére és társadalmi állására.

Hej, pedig beh másként volt hajdanában! Míg a nótáriusok és preczeptorok csak a szinpadokon szerepeltek: reformatus papjaink meg főuraink asztalainál is kedveltek valának. Miért is igaz az a közmondás: „a ki felül, az alul!”

Hát bizony annak megvan a magyarázata. A tanítók és jegyzők iparkodtak, tanultak, haladtak a korról, dolgoztak s dolgoznak és a társadalomnak végre is be kellett látnia, hogy azok az emberek nagy munkát végeznek, hogy a jegyzők a közgazgatás, a tanítók a nevelés körül, ezen két nagy gépezetben oly fontos tényezők, hogy nélkülök az állam szekere megáll; s miután belátta, hogy ezen két testület derekasan megfelel a nagy várakozásnak, méltányolta a munkát s javított anyagi helyzetükön is.

És a papok?! Jól, rosszul hátuk mögé teszik az akadémiát. Kijönnek egy kevés egyoldalú elvont ismerettel, úgy szólva, minden praxis nélkül az életbe. És fenhordott fejjel, üres zsebbel dominálni akarnak. Egy ilyen fiatal akadémiás jellemzésére idézem a »Protestáns Naptár« egyik régebbi folyamából egy öreg pap szavait: »Már látom öcsém, hogy mi a baj, lámpásodban nincs elég olaj!»

S minthogy az urhatnásághoz csakugyan nem sok a kepe, sohajtoznak, hogy fizetéseiket minden áron emelni kell.

Hiszen, méltó a munkás a maga bérére! De lássuk csak mennyi az a munka?

Vasárnap délelőtt s némelyen délután is 1—1 óráig templomoz. A hétköznapi templomozások már kimentek dívatból! Tehát összesen 52 héten 104 órai munkáért a legkisebb fizetés 300 frt; körülbelül egy órai munkára esik 3 frt.

Melyik állami hivataloknak van ennyi? hiszen akkor napi díja 24 frtot tenne!

A keresztesítés, temetés, esketésért s az ezekkel járó anyakönyvvezetésekért külön díj (stóla) jár. Ezekből láthatólag még arra sem szolgálnak rá, a mit kapnak.

Aztán ezen csekély kötelességet is miként teljesítik?! Némelyik egész életén keresztül nem ír egyetlen egy predikációt. Kap 40—50 krért eleget s azt majd elolvassa vasárnap, ha ugyan lesz kinek! Egész hiten át nincs semmi dolguk, némelyik még újságot sem olvas, csak a »Protestáns Közlöny«-t, azt sem olvasná, ha neki kellene előfizetni rá. Könyvtára a bibliából, könyörgésses könyvből és kalendáriumból áll.

Egy nagy, fontos teendőjük volna: a hitet és erkölcsöt az iskolában becspegetni a gyermekek szívébe. S mit tesznek? Egyik előre haladott kora, másik gyenge egészségi állapota, a harmadik papi elfoglaltatása s több ilyen okok alapján kibuvik ezen jövőre kiható szent kötelesség teljesítése alól. Hej, pedig ez által krisztusi illetéggel és buzgósággal hivatgatva szent vallásunk ölelő karjai közé a kisdereket: a börtönök falaiból templomokat építtethetnének! És törvényhozásunk is bizonyára az azokra jelenben szükséges nagy összegeket szívesen fordítaná a papi fizetés emelésére!

Ne csak egyenek, hanem tegyenek is valamit; azaz a helyett, hogy fizetéseiknek felemeltetése tárgyában gyüleseznek, ezen időt fordítsák arra, hogy egyházaikban a vallásosság és erkölcsösséget plántálgassák a kicsinyek és nagyok szívébe, a dívatból kiment templomozásokat hozzák újra szokásba az által, hogy ha van, ha nincs hallgató, végezzék ott kötelességeiket. Fordítsanak több

gondot az önképzésre. Gyűléseikben határozzák meg, hogy köteles mindenik évenként egy bizonyos számú predikációt, könyörgést stb. készíteni.

Hogy pedig legalább a jövő nemzedék anyagi helyzete javuljon, jusson eszükbe a közmondás: »Segíts magadon és az Isten is megsegít.« Azaz a maiból tegyenek félre a holnapra is valamit! Lám a tanítók 2—300 frt fizetésükből évenként 2%-ot fizetnek a nyugdíj-alapba, ezen kívül tagjai az Eötvös-alapnak, Árvaházi egyesületnek, segélyegyletnek stb. s mindenüvé tagsági díjat fizetnek, hogy utódjaik boldogulhassanak. És a papok várják, hogy a társadalom, őket, mint az égi madarakat, tartsa; és nézik közönnyel, hogy elődjeknek árvái, özvegyei koldus-bottal járnak ajtóik előtt a parochián, hol azelőtt mint tiszteletes aszszony és kisasszonyok gond nélkül éltek napjainkat. 400, mond: Négy száz esztendő alatt jól ráértek volna, hogy egy Zwingli, Luther, vagy Kálvin alapot teremtsenek a papi özvegyek és árvák segélyezésére!

Még nem késő! Határozzák meg egyetemesen, hogy fizetéseik 2—3%-át, vagy a válóperből befolyó diurnumokat beteszik évenként egy papi alapba, hogy azok a jelenben tiszteletes asszonyok és kisasszonyok ne legyenek kénytelenek a kolduskenyér keserű ízével megismerkedni!

És a társadalom is, midőn belátja, hogy szent hivatását lelkiismeretesen betölti a pap és nem várja a sült galamb repülést és manna hullást, bizonyára tudni és teljesíteni fogja a papokkal szemben kötelességét.

Addig pedig »Ora et labora!«

Protestans.

Műkedvelői előadás.

K.-Vásárhely, 1890. márczius 11.

Valahányszor a műkedvelői egyesület firmája alatt indul meg valami mulatság, vagy előadás, megszoktuk már a legnagyobb erkölcsi és anyagi sikert várni. A közönség eljön, mert tudja, hogy csak szepet és jót kap, az egyesület meg a lehető legjobb alkotásokkal iparkodik a közönség igényeinek megfelelni. A közönség és egyesület ezen kölcsönös egymásra hatásának legelső eredménye az, hogy az ifjú, de pezegő életerővel teljes egyesület ma a legteljesebb mértékben élvezi a közönség kegyeit. És ez mindig telt házakat hoz az egyesületnek.

Mult vasárnap »Felhő Klári« került színre a szokáson nagy közönség előtt. Ezen darabot a »Fekete Frakkban« című monolog előzte meg, melyet Werkner Mátys ur adott elő sok élénkséggel s kitűnő rutinnal. A szellemes és pikáns apróság igen kedvező hangulatot keltett a közönségnél s általában olyan hatással volt, mint étel előtt a kaviár.

„Felhő Klári“ előadásáról is teljes sikert kell konstataálnunk ugy általánosságban, mint részleteiben. Nyilatkozni látjuk ama tétel igazságát, hogy a szorgalom legyőz minden akadályt. Jól betanult szerepek, korrekt, összevágó játék, azon dicsőretreméltó jelenségek, melyek a mai előadást kitűntették s a sikert biztosították. Vas Ferenczné urhölgy Felhő Klárit játszotta a nála szokásos precizitással, s ugy érdelemteljes játékkal, mint kedves dalaival sok megérdemelt tapsban részesült. Selyei Tóth Albertné urnő Rökkáné szerepében mutatott be egy tipikus alakot a népeletből, mopásan felékesítve azt a jóízű komikum sallangjaival. Kitűnő játékkal mindvégig derűlttségben tartá a közönséget. Kovács Emma k. a. Viola Évát játszotta nagy hatással, sűrű tapsokat aratva. Meglepő volt e fiatal kezdőnél az a nemes hűs drámai erő, melylyel a ki-kitörő szenvedélyeknek kifejezést adott. Mai játéka egyszunnynyadozó tehetség első, kísérlete volt, mely azonban igen sokat ígér. Hatásos játékát nagyon emelte a szép szinpad alak. A kisebb női szerepek Tuzson Róza k. a. (Aba Györgyné), Hamar Albertné urnő (Magda) és Klünglein Rebi k. a. (Felhő Katicza) kezeiben valának letéve s mindhármán kifogástalan játékkal járultak az összehatáshoz.

A férfi szereplők közül első megemlékeznünk, ki

mint rendező és szereplő egyaránt dicsőretet érdemel. Hogy a mai előadás oly kerek, folyékony és összevágó volt, az nagyrészen a S. Tóth Albert ur érdeme s nemkülönben az is, hogy Aba András uram oly szépen, oly rokonszenvesen lett megjátszva. A közönség tapsainak nagy része őt illeti s mi is hozzácsatoljuk elismerésünket. — Ifj. Czimbalmos Ferencz ur Fátyol Ferkó szerepében mutatta be tehetségét. Játékát ma is gondos tanulmány, mély érzelme jellemző, melynek értékét csak emelték szép hangon előadott dalai s ama külső előnyök, mikkel rendelkezik t. i. a jó férfias arcz és szép alak. Vajna Lajos ur Tenger Adám és Klünglein Vendelin ur Csik Vendel szerepében jeleskedtek. Mindkettőt az előadás legsikerültebb alakjai közé sorozhatjuk. A darab humorisztikus elemei Hamar Albert ur (Gergő), ifj. Monoki István ur (Istók) és Benkő Béla ur (Bencze) ügyes, élénk játékában jutottak érvényre, nem egy derűs pillanatot okozván a közönségnek, csupán a Monoki ur Sajdiridongó improvizációja ellen lehet némi kifogásunk, de azt is hajlandók vagyunk a különben jó játékért megbocsátani.

A kisebb férfi szerepekben Nagy Gyula ur (Szita Pista), Györfy Lajos ur (Tömjén) Mihály Adám ur (Bálint), Fazakas János ur és Pap Károly ur jól játsztak.

Még csak ifj. Monoki István karnagy és Boda Gergely sugó urakról kell megemlékeznünk, kik a mai előadásnak igazán hasznos szolgálatakat tettek.

Előadás után szokás szerint tánczvigalom volt, ha ugyan táncznak lehet nevezni azt a testmozgást, midőn közel 100 darab tánczos egy néhány négyszögöl területen tipeg. Bizony szűk volt a terem ennyi embernek, de hol ifjúság és jó kedv van, ott nem igen numerál, hogy hány négyszögöl méter jut egynek. Különben a tánczvigalom is jól sikerült s a hajnali csillag ragyogott, midőn a jól eltöltött éjjel után szétoszlott a közönség. A szellemi részszelek ezekben elkészülvén, elmondhatjuk azt is, hogy az előadás körülbelül 115 frtot jövedelmezett a fiatal parkodó egyesületnek. Adjon az ég neki ezer annyit, mert a hol annyi az egyszerűzet s annyi buzgóság van, az az egyesület megérdemli, hogy boldoguljon. x.

Vidék.

Baróth, 1890. márczius 8-án.

A naptár szerint bőjt derekán vagyunk, de az időjárás szerint még csak januárban, oly keményen tartja magát a tél, és ez elég aggasztó reánk baróthiakra, mert tisztán tudhatjuk, hogy pár hét múlva, mintegy 2000-en iszunk és uszunk saját házainkban; no, de talán utoljára, mert az erdőbirtokosság azt az átkozott malmot, melynek gátja a vizet feldugta, lebontják s a gátot kihányják és így a víz akadály nélkül futhat az Olt felé. Hogy ez által mit és mennyit nyer Baróth, azt azok tudhatják legjobban, kik vízmentében, az ártéren laknak.

S mégis Baróthon ma is vannak olyan emberek, kik szeretnék e malmot még legalább egy évig a birtokosság javára fenntartani, illetve jövedelmezett, természetesen, ezen emberek az ármentes területen laknak. Én részemről magam is a mellett volnék, ha a dolog egyoldalú volna, hogy az a 2—300 frt igen jól elferne a birtokosság pénztárában, de mivel tudom azt is, hogy ezzel szemben 3—4000 frt kárt szenvedünk majd aratáskor, jó lélekkel nem tudnék azokkal tartani, kik a birtokosság pénztárát, az egyes birtokosok rovására, akarnák gyarapítani.

Valahára több évi küzdelem után megérte a baróthi polgárság, hogy megerősített alapszabályok mellett a „Polgári olvasó-egylet“ a táját f. hó 2-án megnyithatta, megtartván alakuló, szervezőkü gyűlést nagy érdeklődés mellett. Ennek a gyűlésnek természetesen kimagaslóbb pontja az állandó titkár megválasztása volt, a mi igen szép rendben folyt le. Diszelnök lett Benedek Elek orsz. gyűlési képviselő, elnök Incze Mózes, alelnök Beke József, jegyzők ifj. Gál Sámuel, Jákó József Dávid, pénztárnok id. Winkler András, könyvtárnok Szép Mihály. Választmányi tagok: Bartalis

Antal, Kiss János, Agoston Lajos, Bede Ferencz, Velter Adolf, Nagy Ferencz, Fitori Sándor, Relle András, Takó Antal Ferencz, Antal Dániel, Biró Albert, Balázs István, Brandstätter Sándor, Dávid Imre. Az egyleti tagok száma 75. Én ennek az egyesületnek fejlődését, illetve mozgalmát egész a születés perczétől figyelemmel kísértem s tartózkodás nélkül bátran kimondom, hogy az elért sikerért legtöbb és legnagyobb elismerés Incze Mózes és ifjabb Gál Sámuel urakat illeti, kik páratlan ügybuzgalommal igyekeztek minden akadály elhárítani. Nobilis.

Különfélék.

— A király hétfőn délben Tisza Kálmánt, két órákor pedig Szapáry Gyula grófot s három órákor Csáky grófot fogadta magán-kihallgatáson. Az új kabinet alakítását illetőleg Szapáry gróffal folyamatban vannak a tárgyalások és alapos ki-látás van arra, hogy a tárgyalások eredményre fognak vezetni. Az a hír, hogy Zichy gróf pozsony-megyei főispán hivatnék meg a belügyi tárczára, még nem nyert megerősítést, noha valószínű, hogy Teleky gróf nem vállal tárczát. Hír szerint a királyi kéziratok, melyek Tisza fölmertését és az új miniszterek kinevezését fogják tartalmazni, márcz. 17-én jelennek meg.

— Márczius 15. A kézilvásárhelyi kaszinó, márczius 15-ét nagy ünnepélyességgel üli meg a tanácsház dísztermében. Az ünnepély műsora a következő: 1. Az önkéntes tűzoltó-zenekar körmenete a főtéren és utána felvonulás a tanácsház dísztermébe. 2. Elnöki megnyitó Barthos Károly bizottsági elnök által. 3. Szózat. Mester Károlytól, éneklő a tanítói dalkör. 4. Szavazat dr. Balog Vendel ur. 5. Felolvasás Erdélyi Károly felső-népiskolai igazgató ur által. 6. Népdalok énekel zenekisérettel Makkai Dániel ur. 7. Szavazat Vertán Katinka k. a. 8. Kossuth-dal Abrányitól, éneklő a kereskedő-ifjúság dalköre. 9. Rákóczy-induló, előadja a tűzoltó-zenekar. Belépti-díj: ülőhely 20 kr, állóhely 10 kr. A tiszta jövedelem az »Erdélyi-részi Magyar Közművelődési Egyesület« javára fog fordíttatni. Felülfizetések hálás köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Az ünnepély kezdete d. u. fél 6 órákor.

— Sándor Kálmán tordai törvényszéki bíró, a Tordán márcz. 15-én rendezendő nemzeti ünnepély elnöke 1 frtot küldött a kézilvásárhelyi márczius 15-iki ünnepély javára, mintegy megemlékezésül arra, hogy a kézilvásárhelyi olvasó-egyesület egykoron az ő indítványára mondta volt ki, hogy e nevezetes napot évenként megünnepleni. A küldött 1 frtot rendeltetési helyére juttattunk.

— A gergyószentmiklósi »Kaszinó« fennállásának 25 éves jubileumát folyó hó 2-án fényesen és sikerülten ünnepelte meg. Délelőtt 10 órákor a főtéri lat. szert. egyházban meghalgotott szent mise, hol a tagok Lázár Menyhért elnöke alatt testületileg jelentek meg, az ünneplő közönség a »Kaszinó« nagytermébe vonult, hol Lázár Menyhért kaszinói elnök díszmagyarban tartotta meg nagyszabású elnöki beszédét, majd Juhász Károly titkár olvasta fel szépen átdolgozott jelentését. Az énekkar »Hazának rendületlenül« és »Három színű zászló lobog« című d. alokkal általános tetszést aratott. Délután 2 órákor 90 terítékű díszebéd volt, hol a szebbnél szebb pohár felköszöntök egymást érték.

— A gergyószentmiklósi »Ifjúság« folyó évi február 25-én tartott gyűlésén elhatározta, hogy a szegény tanulókat segélyező egyesület javára április 7-én húsvét másod napján 60 kr belépti díjjal zártkörű tánczestélyt rendez, s ennek keresz-tülvitelére egy bizottságot küldött ki, s ennek elnökévé dr. Fejér Dávid orvost választotta meg, titkár lett Kriksa Konrád, pénztárnok pedig Czifra János. A meghívók közelebb fognak szétküldetni.

— Nona miatt — halál. A nona ez a veszedelmes betegség, mely főfájással s nyilalásokkal kezdődik és lethargikus álomná fejlődik ki, ugy látszik befészkelődött az erdélyi részekbe. Nemrég Nagy-Szebenben fordult elő egy nona-eset, mely szerencsésen gyógyulással végződött. Most Kis-Küküllő-megyéből adnak hírt a nonáról, a mi ott egy fiatal életet pusztított el. Ugyanis a kisküküllőmegyei Nagy-Csergeden egy Avram Vaszilije nevű lakos 16 éves leánya négy napig tartó lethargikus álomba merült s mikor álmából felébredt, pár óra múlva meghalt.

240-ik közlemény

a háromszékmegegyei „ERZSÉBET” árvaleány-nevelő intézet javára Nyújtott község lakosai által tett szíves adakozásokról.

Varga András 10 kr. Lukács Ferencz, Marti Ferencz, Antal Mihály, Demse István, Deszka András, Jakabos János, Kovács Balázs, Moháti Jánosné, Molnár Andrásné, Csüdör Lajos, Kádár Pál, Pál István, Bács Ferencz, Bíró Mihály, Lukács József, Kádár István, Kádár János, Márton Mihály, Kádár Lajos, Török János, Bartos István, Gáspár József, Lázár István, Bács Imre, Csüdör Mihály, Csüdör Pálné 1—1 liter, Tóth György, Inti János, Kádár Albert, Dombi László, Rácz Nándor 2—2 liter, Varga Mihály, Bögözi Mihály 4—4 liter, Kádár Simon 5 liter rozsa. Jakabos János, Csüdör Antal, Antal István, Kovács Lajosné, Kovács Ignác, Jakabos István, Kádár János, Kádár Gáspárné, Tóth István, Tóth János, Tóth Gergely, Csüdör István, Tóth Ferencz, Mózi István, Tóth István, Csiki János, Fábán Mihály 1—1 liter, Szabó János, Demse Pál, Réti Mihály, Varga Lajos, Bartók Antal, Kádár Balázs, Simon András, Ifj. Farkas István 2—2 liter, özv. Kádár Mihály 4 liter, Balogh Ferencz 20 liter árpa, Deszken János 2 kr. Kovács István 4 kr. Dudás Ferencz, Cseh Viktor 10—10 kr. Sarkány István, Csüdör András, Csüdör Simon, Csüdör Elek, Varga András, Deszka János, Bács István, Vargyasi János, Vargyasi György, Jakabos István, Jakabos Antal, Fűzi János, Marti Pál, Tóth János, Lukács György, Jakabos András, Jakabos István, Lu-

kács Andrásné, Dudás József, Kádár János, Pap András, Timár József, Mózi Ferencz 1—1 liter, Szilai János, Sipos Károly, Kovács András, id. Kovács András, Lázár Ferencz, Jancsó Albert, Rácz József, Rácz Dénes, Rácz Gáspár, Rácz Lajosné, Marti János, Vargyasi Elek, Oláh Józsefné, Jakabos Dávid 2—2 liter, Rácz Lajos, Vargyasi Gergely 3—3 liter, Finta Gáspár 4 liter, Pótsa Jánosné, Csüdör András 10—10 liter rozsa, Policzár János, Bács János, Németh Simon, Fekete József, Jakabos István, Bács Simon, Ferencz János, Jakabos Ferencz 1—1 liter, Máté András, Kádár Lajos, Antal Ferencz, Opra János, Lukács János, Pap Sándor 2—2 liter, Varga Jánosné, Jakabos Gergely 3—3 liter, Pótsa Jánosné 10 liter árpa. Kovács János egy fél kupa mák. Lukács István egy fél koszu hagyma.

Fogadják a nemes szívű adakozók az árvák nevében kifejezett hálás köszönetünket.

Kézdi-Vásárhely, 1890. márcz. 7.

Br. Szentkeresztly Stephanie,
elnök.

Szekely Málvin,
jegyző.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Hirdetések

Árlejtési hirdetmény.

A kovásznai fürdő-részvénytársaság részéről közhírré tétetik, hogy a »POKOLSÁR« tükörfürdő medre a körülötte levő kabinokkal, jelen év tavaszán a kor igényeinek megfelelőleg újra fog építtetni.

Az építési árlejtési határidő 1890. márczius 23-án d. e. 9 órára, Kovászna község házához tüzetett ki az igazgatóság által.

Árlejtési szándékozók kötelesek a 3363 frt 78 kr kikiáltási árnak 10 százalékát, illetve 337 frt bánatpénzt az igazgatóság kezéhez előre lefizetni. Az egyéb árlejtési feltételi pontok, méretek és tervrajz, alatti vezérigazgató irodájában, a község házában, hivatalos órákban mindig megtekinthetők.

Kovásznán, 1890. márczius 2-án.

3—3

Csia György, vezérigazgató.

„RÉPÁTI”

ÉGVÉNYES-SAVANYUVIZ

a monarchia legszénsavdusabb és legtisztább égvényes savanyu-
vizei közé tartozik.

Orvosi tekintélyek nyilatkozata szerint **kítűnő sikerrel** használtatik: **a légzőszervek betegségeinél, vese- és gyomor bajokban, a hugyszervek bántalmainál stb. Ezen betegségek ellen a „répáti” savanyuviz a legkellemesebb s egyszersmind a leghathatósabb gyógyító szer.**

Gazdag szénsav tartalmánál fogva, mint élvezeti viz, igen kellemes izzel bír.

Borral elegyítve, pompás üdítő ital, **savanyubb borokhoz használva páratlan.**

A töltés egy legkítűnőbb töltő-készülékkel eszközöltetvén, **a palackba töltött viz a forrás vizével vegytartalmilag teljesen azonos marad.**

A „répáti” savanyuviz **mindig friss töltésben és valódi minőségben** kapható raktáron:

Kézdi-Vásárhelyt: Kupán József, Sepsi-Szentgyörgyön: Séra István, Uzonban: Khon Dániel uraknál.

A „répáti” savanyuviz kútelőzése:

György József

Kászón-Impéren, (Csikmegeye.)

24—30

Máriazelli gyomor cseppek

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Védjegy.

Utóéletlen hatású az étvágytalanság, gyomor gyengeség, bűzös lehellet, savanyú felbőgés, szél rekedés, (kolika) gyomor hurut, gyomor égés, gyomor homok és dara képződés, túlságos elnyálkásodás, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszünteti a főfájást (ha az a gyomor elrontásától származik) gyomor görcsöt, kemény székletet, székrekedést, az étel s itallal túlterhelt gyomrot kitisztítja, elűzi a bélérgetket, s gyogyít lép, vese, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, használati utasítással együtt 40 Kr. kettős üveg 70 Kr. Kézipont székletűlési raktár: Brády Károly, gyogy-szertára Krenster (Morva ország).

Óvás! A valódi Máriazelli gyomor cseppek sok felekben utánoztatnak s hamisítanak, s ezért valódiak gyanúját csak azok fogadjassanak el, melyek **üvege, egy vörös, s a fenti védjeggyel ellátott papírra van csomagolva, s melyek mellett használati utasítás az is fel van tüntetve, hogy az Krensterben, Güzek H. könyvnyomdájában nyomtatott.**

A Keményszékés és székrekedés ellen, évek óta legjobb hatásúnak bizonyult labdacso-
csok is, sokféle képen hamisítanak, tehát ezek elvágást kell a fenti védjegyre s Brády Károly, Krensteri gyogy-szerész név alá írására, melyek minden eredeti dobozon láthatók. Egy doboz ára 20 Kr. egy teleres 6 dobozzal 1 frt. A pénz előleges beküldése után, 1 teleres 1 frt. 20 Kr., 2 teleres 2 frt. 20 Kr., 3 teleres 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetik meg.

A Máriazelli gyomor cseppek és Máriazelli labdacso-
csok nem titkos szernek, a gyógyható anyagoknak összetételét, minden használati utasításban fel van sorolva.
A Máriazelli gyomorcseppek és Máriazelli labdacso-
kaphatók
Kapható: Kézdi-Vásárhelyt Kovács Ferencz
gyógyszertárában; Tusnádon (fűrdő) Dobay Sándor
gyógyszerésznél. 19—43

Ruha-szövetek.

Peruvien és dosking a magas clerus részére, előírás szerinti szövetek cs. és kir. hivatalnokok részére egyenruhákra, ugy szintén veteránok, tűzoltók, tornászok, urasági inasok részére. Posztók teke- és játékasztalokhoz, lodenek (vizáthatlanok) vadászöltönyökre, viaszas szövetek. Utazó-plaidok 4—12 frtig. Mindez olcsóbb, mint bárhol s a legjobb, tartós minőség.

Joh. Stikarofsky Brünnben.

Legnagyobb posztó-raktár Ausztria-Magyarországban Minták bérmentve küldetnek. A szabó-mester urak részére a legdu-sabb minta-könyvek állnak rendelkezésre. Utánvételes küldemények 10 frton felül porto-mentesek. Ily világforgalmu üzletek-nél önként érhetőleg sok a maradék, s miután ezekből lehetetlen mintákat küldeni, nem tetszés esetén az ily maradékokat visszaveszem, azokat becserelem, vagy a pénzt visszaadom. Maradékok megrendelésénél szükséges a színt, hosszúságot és az árt megjelölni.

Levelezések magyarul, németül, csehül, lengyelül, olaszul és francziánul eszközöltetnek.

Szíves megfigyelésül!

Ezerszer és ezerszer jónak bizonyult és orvosi tekintélyek, valamint számtalan magán személyek bizonyítványai által kítűntetett készítmények:

Dr. MILLER mohnövénynedve

meglepő hatással van köhögés, rekedtség, torokfájás, elnyálkásodás, keletkező gümőkör, egyáltalában a légzési szervek minden bántalmai ellen.

Tégelyben gyermekek és felnőttek számára.

Egy tégely ára 50 kr oszt. ért.

Dr. MILLER görcs elleni balzsama

számtalanszor fényesen igazolva gyomorfájás és gyomorgörcs hányás, vérhas és puffadás ellen.

Használati utasítással együtt nagy üveg ára 1 frt 50 kr, fél üveg ára 80 kr o. é.

TYUKSZEM-BALZSAM,
hathatós szer tyukszem, szömlölcs, fájós bőrvastagodás ellen.

Egy doboz használati utasítással együtt 48 kr o. é.

Kézdi-Vásárhelyen valódián kaphatók: Fejér L. fia i urak divat-szövet és kézműúru-
raktárában.

12—24